

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref:

Oslo, 06.02.2012
Vår ref: Gerhard Salicath/ 12-4155

REGULERING AV OFFENTLIG TILSKUDD OG FORELDREBETALING I PRIVATE BARNEHAGER. HØRINGSVAR FRA HOVEDORGANISASJONEN VIRKE.

Hovedorganisasjonen Virke representerer nærmere 16 000 virksomheter med over 200 000 ansatte fra mange ulike bransjer. Virke organiserer bl.a. private barnehager.

Hovedpunkter:

- Virke mener at det ikke er behov for et omfattende regelverk for å regulere bruken av offentlige midler i private barnehager.
- Virke mener at reglene kun skal gjelde regulering av offentlige tilskudd.
- Virke støtter departementets forslag om å innføre delregnskap for å skille barnehagedrift fra annen virksomhet.
- Virke mener at det ikke bør innføres særregler for transaksjoner mellom nærstående og familie i barnehagesektoren.
- Virke mener at det ikke må lages særregler for konsernbidrag i barnehagesektoren.
- Spørsmålet om lønns- og arbeidsforhold er et prinsipielt spørsmål som skal reguleres av partene i arbeidslivet etter tariffforhandlinger. Spørsmål om lønns- og arbeidsforhold hører ikke hjemme i barnehageloven og må tas ut av forslaget.
- Det er positivt at det legges opp til en modell som baserer seg på at kommunene kan utøve skjønn i sin vurdering av når det er behov for ekstra kontroll og tilsyn.

1. Offentlige tilskudd skal komme barna til gode

Virke vil innledningsvis peke på at det ikke er behov for et nytt og omfattende regelverk som regulerer bruk av offentlige midler og foreldrebetaling i barnehagene.

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

Samtidig er det klart at barnehagesektoren i hovedsak er 80 pst skattefinansiert. Virke ser at det kan være behov for å styrke gjeldende regelverk på visse punkter, bl.a. for å gi kommunene bedre verktøy til å føre tilsyn og kontroll med barnehagene. Virke mener at det er viktig å balansere behovet for et styrket regelverk opp mot hensynet til å utforme et regelverk som er tilpasset formålet. Det er her viktig å unngå et regelverk som er unødvendig inntrengende og byråkratiserende. Kommunene har allerede i dag muligheter til å redusere størrelsen på de kommunale tilskuddene dersom barnehagen har vesentlig lavere bemanning eller lønnskostnader enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager. Virke opplever imidlertid at både private og kommunale barnehager jevnt over holder høy kvalitet. Det er videre få indikasjoner på at foreldrebetaling eller offentlige tilskudd ikke kommer barna og barnefamiliene til gode. Departementet påpeker selv dette i høringsnotatet. Utkastet til nye regler er imidlertid en betydelig forbedring fra det opprinnelige forslaget til regulering av utbytte og uttak av verdier ved salg eller opphør fra 2010.

Den store satsingen på å øke antallet barnehageplasser har vært vellykket. En konsekvens er at mange steder er det nå konkurranse barnehagene i mellom for å tiltrekke seg barn. I en slik situasjon er det ikke rom for at midlene brukes feil, eller at eierne skal kunne ta ut store beløp i utbytte på bekostning av kvalitet, eller lønns- og arbeidsforhold. Prisene er regulert og økt konkurranse sammen med større - og lovfestede - krav til kvalitet tilsier at muligheten for å høste en uønsket høy avkastning fra barnehagedriften, eller å benytte midlene på en måte som ikke kommer brukerne til gode, er små. Dette følger bl.a. av at kommunene og foreldrene har god kontroll og oversikt over hvordan barnehagene drives og hvordan de disponerer sine midler.

2. Offentlige tilskudd og foreldrebetaling

Departementet foreslår i høringsnotatet å sidestille kommunale tilskudd til barnehagedrift og foreldrebetaling. Virke mener prinsipielt at man i regelverket må skille mellom de offentlige tilskuddene til barnehagedriften på den ene siden, og foreldrebetalingen på den andre siden. Foreldrebetalingen er en frivillig transaksjon mellom barnehagen og foreldrene, og burde således ikke reguleres på samme måte som det offentlige tilskuddet. Foreldrebetalingen er i tillegg allerede regulert av reglene om maksimalpris, og vil derfor ikke kunne være et vesentlig bidrag til uriktig bruk av ressurser.

3. Transaksjoner knyttet til barnehagedrift

Virke støtter departementets forslag om å innføre delregnskap for å skille barnehagedrift fra annen virksomhet. Virke oppfater dette som tilpasning til EØS-avtalens regler for offentlig støtte.

4. Transaksjoner med eier eller nærstående

Virke mener at det ikke bør innføres særregler for transaksjoner mellom nærstående og familie i barnehagesektoren. Det er riktig, som departementet selv påpeker, at det er allment kjent at transaksjoner mellom nærstående er et risikoområde for uttak av verdier utover lovlige måter å gjøre dette på. Det er nettopp derfor, som departementet også påpeker, laget allmenngyldige regler for dette i hhv aksjeloven, allmennaksjeloven, og indirekte reguleringer gjennom skatteloven, stiftelsesloven og likningsloven. Virke mener dette forholdet som er grundig og tilstrekkelig regulert i

eksisterende lovgiving. Særbestemmelser på dette i finansieringsordningen vil etter Virkes syn virke mistenkeliggjørende for private barnehager. Det vil i tillegg bidra til uønsket og unødvendig byråkrati.

5. Konsernbidrag

Virke mener videre at det ikke må lages særregler for konsernbidrag i barnehagesektoren. Virke er uforstående til departementets antydning om at konsernbidrag er det samme som utbytte. Sistnevnte punkt er i høringsnotatet ikke gitt en forklaring med klare definisjoner. Det er i dag bl.a. private barnehagekjeder, og ideelle stiftelser som eier flere barnehager. Barnehagene det gjelder har i tillegg ofte beliggenhet i flere kommuner og landsdeler. Konsernbidrag er en effektiv måte å flytte ressurser internt i organisasjonen, bl.a. for å finansiere konkrete satsinger, dekke kostnader ved løpende drift og subsidiere driften i barnehager som går med underskudd mv. Virke mener at dette er et viktig bidrag til at midlene først og fremst kommer brukerne til gode. Som i avsnittet ovenfor mener Virke at dette er forhold som allerede er regulert i eksisterende lovgiving. Særregler for dette i barnehagesektoren vil bidra til mistenkeliggjøring av private barnehager, og være negativt for effektiv bruk av ressursene i virksomheter som driver barnehager i flere kommuner.

6. Personalkostnader

Departementet forstår i høringsnotatet en bestemmelse om at private barnehager ikke har et rimelig årsresultat dersom barnehagene har vesentlige lavere personalkostnader pr heltidsplass enn det tilsvarende i kommunale barnehager. Virke mener at dette ikke hører hjemme i regelverket og at det skal tas ut av forslaget. Høringsnotatet synes å antyde at kommunale og private barnehager skal ha samme bemanning, og samme lønns- og arbeidsvilkår. Virke vil her presisere at lønnsdannelse og lønnsfastsettelse er en del av avtalefriheten til partene i arbeidslivet. Virke vil videre presisere at tilsvarende lønns- og arbeidsforhold personalkostnader må defineres og forstås som ytelser på tilsvarende nivå. Det store flertallet av ansatte i private barnehagesektor arbeider i barnehager som enten er organisert i Virke, Private barnehagers landsforbund eller Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon. Tariffavtalene er fremforhandlet mellom partene i arbeidslivet på frivillig og selvstendig grunnlag. Slik høringsnotatet er formulert kan dette leses som at arbeidsgiverorganisasjonene tilbyr vilkår i strid med tariffavtalene, noe som er feil. Virke ber departementet om å presisere at spørsmålet om lønns- og arbeidsvilkår skal forstås som ytelser på tilsvarende nivå.

7. Dokumentasjon og forskriftshjemmel

Virke ser at en økonomiforskrift kan bidra til å tilrettelegge for kommunenes tilsyns- og kontrolloppgaver. Virke vil imidlertid presisere at en slik forskrift i tillegg burde regulere kommunenes forpliktelse til å bergne tilskudd til private barnehager på korrekt grunnlag, dvs. legge inn alle kostnader i kommunale barnehager i beregningsgrunnlaget, inkludert pensjonskostnader.

8. Økonomisk kontroll

Virke støtter forslaget om å ikke innføre revisjonsplikt for hele barnehagesektoren. Virke tolker dette dit hen at revisjonsplikten videreføres omtrent som i dagens regler.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er positivt med et regelverk som avklarer og styrker kommunenes kompetanse i kontroll og tilsynsoppgaver. Samtidig er det viktig å unngå regler som er unødig inntrengende og byråkratiserende. Det er betydelig risiko for at kommunenes og barnehagenes nye oppgaver og plikter i de nye reglene kan medføre betydelige administrative utfordringer og økt byråkrati. Det er derfor positivt at det legges opp til en modell som baserer seg på at kommunene kan utøve skjønn i sin vurdering av når det er behov for ekstra kontroll og tilsyn.

Vennlig hilsen
Hovedorganisasjonen Virke

Torbjørn Aalborg
Direktør

Gerhard Salicath
Seniorrådgiver